

נראה אור

פרשת וירא תשפ"ג
גליון קמו שנה ג
באר רבנו"ק מלעכוויטש קוידנוב

{ שניני אור }

בפרשתנו ממשיכים אנו לעסוק בנסינותיו של אברהם אבינו, עשרה נסינות בהם נבחנה נאמנותו ליצורו, ועמד בכלם - על ידם נעמדה והתייצבה האמונה בנפשו בקביעות ובנצחיות.

אמר פעם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א תחת אחד השיחים כי נסינות אלו למעלה מהשגתנו הם, שהרי הדעת נותנת שמנסיון לנסיון היה הקושי גדול יותר, כי מה טעם להעמיד את אברהם אבינו בנסיון כאשר הוא כבר נבחן ועמד בנסיון קשה יותר. עתה נתבונן: אם בנסיון הראשון - נסיון אור כשדים כבר מסר הוא את נפשו בפועל על קדושת השם, כמה אם כן קשים היו הנסינות שאחר כך... בנסינות אלו סלל אברהם אבינו דרך לורעו אחרי עד לדור האחרון להחזיק בעבודת הבורא באמונה ובנאמנות בכל מצב שהוא, מתפקידנו א"כ להתחקות אחר דרך חייו של אבינו אברהם, לדעת מהיכן נטל הוא כח לעמוד בנסינות הגדולים, כך נוכל לנסות לנוגע בקצות דרכיו - לפי ערכנו וכחות נפשנו.

בליל שבת פרשת נח דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות דברי רש"י שבנח נאמר את האלקים התהלך נח כי היה צריך סעד לתומכו, אבל באברהם נאמר אשר התהלכתי לפניו כי היה מתחזק ומהלך בצדקו ומאלי.

אמרו חז"ל בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, אדם קרוץ מחומר אין ביכלתו להתגבר על מלאך, כך שרק בעזר עליו מתגבר היהודי על יצרו הרע.

אמנם במשניות אבות מגלים לנו חז"ל כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, זיכוי הרבים מעניק לאדם כח מיוחד שלא מתעורר בו יצרו לחטוא, הוא כבר לא זקוק כביכול לעזר מלעילא להתגברותו, כיון שה' בעזרו שלא יבער בו יצרו לבוא לידי חטא. כאשר יש בנפשו כח מהיותו מזכה הרבים.

בכך מתבארים דברי רש"י נח היה צריך סעד לתומכו, כמובא בספ"ק שלא היתה עבודתו בקירוב אנשי דורו לעבודת ה', לכך לא היה לו את כח זיכוי הרבים והוא נצרך לעזר משמים כדי להתגבר על היצר, אבל אברהם אבינו מזכה הרבים הגדול לא נצרך לעזר זה, מתחזק ומהלך בצדקו ומאלי - בכח היותו מזכה הרבים.

במחשבה ראשונה נראה כי התואר מזכה הרבים אינו שייך כל כך אלינו - פשוטי עם, אך אדמו"ר שליט"א סיים את דבריו שכל אחד יכול להיות מזכה הרבים בכל צעד ושעל, כאשר הוא עושה רצון קונו בכל תחום שהוא באופן בו הוא משפיע גם על אחרים, נעשה הוא מזכה הרבים שאין חטא בא על ידו.

התחלנו כעת את שבתות החורף כך גם זנו לשעון חורף מה שמשנה משמעותית את מתכונת זמני השבת, כל יחיד המנצל את יום השבת - מבואו ועד צאתו כראוי וכנכון משפיע בכך על כל בני החבורה, מי יתן ונהא כולנו מזכי הרבים.

{ זכרות קודש }

תשוקת אברהם אבינו לעשות רצון קונו

טוב וחסד לעולם, ובגודל תשוקתם למצות ה' לא השגיחו באשר פטורים עתה ממנה, אלא חזרו היאך להתחייב בה כדי לזכות בקיומה.

בדרך זו יבוארו דברי חז"ל (ויק"ר כו, ב) עה"פ (איוב מא, א) 'מי הקדימני ואשלם', מי מל לפני עד שלא נתתי לו בן, מי קבע מזוזה עד שלא נתתי לו בית, וכבר תמהו המפרשים הלא אין שייך כלל מצות מילה קודם שיש בן ומצות מזוזה קודם שיש בית, אלא שדרך הראוי שישתקק האדם לקיום מצות ה' קודם קיומה, כנאמר (כא, ד) 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלקים', שמונת ימים היינו חטיבה של שמונה ימים, כי כל שמונה ימים עד המילה היו אצלו חטיבה אחת של השתקקות לעשות נחת רוח להשם יתברך במילת בנו כאשר צוה אותו אלקים.

זהו ביאור מי מל לפני עד שלא נתתי לו בן, כי הזוכה לתשוקה למצות ה' עומד ומצפה מתי יהא לי בן זכר ותבוא לידי מצות מילה ואקיימנה, וכן במצות מזוזה עומד ומצפה שיהא לו בית כדי לקיים בו מצות מזוזה, נמצא שתשוקתו לקיום המצוה קדמה לבן ולבית שנתן לו הקב"ה.

תשוקה לקיום המצוה אף אם פטור ממנה

בדרך זו היתה עבודת אברהם אבינו שנאמר בו (ישעיהו מא, ח) 'אברהם אוהבי', שבגודל אהבתו להשם יתברך ציפה והשתוקק תמיד לעשות רצונו, ולכך אף שפטור היה מהכנסת אורחים באשר הוא חולה והחוסם גדול, לא שם לבו לפטורו וחזרו אחר האורחים.

כי אף שפטור מן המצוה הלא יום שלא עשה בו יהודי טובה עם רעהו אינו יום כמאמר צדיקים, וכל תשוקתו להתחסד עם הבריות כמאמר הכתוב (שה"ש ח, ז) 'מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה', ובחז"ל דרשו כתוב זה על אברהם אבינו אשר לבו בער בגודל אהבה ליצורו, וכל הפטורים אינם יכולים לכבותה - 'ונהרות לא ישטפוה', ואף אם הוא חולה והחמה יצאה מנרתיקה הוא באחד לקיים מצות הכנסת אורחים.

המשך בעמוד הבא >>>

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וגו' (יה א-א).

ברש"י 'כחום היום', הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים הביא מלאכים עליו בדמות אנשים, 'והנה שלשה אנשים', אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. יש לבאר כיון שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות מחמת שהמלאך נקרא על שם שליחותו והיא כל מהותו, א"כ מלאכים אלו שכבר היתה לכל אחד מהם שליחות, היאך נשלחו בשליחות נוספת לזכות את אברהם בהכנסת אורחים, והלא אין הפרש בין שליחות גדולה לקטנה.

בגמרא (ב"מ פו:) איתא ששלח אברהם את אליעזר לחפש אורחים ולא מצא, אמר אברהם לא מהימנא לך היינו דאמר תמן לית הימנותא בעבדי, ויש לבאר הלא האמת היה כדבריו שלא היו עוברים ושבים.

תשוקה וכיסופין לקיים מצות ה'

ביאור הענין דאיתא בגמרא (ברכות לה:) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום ר"י בר אלעאי בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים היו מכניסין פירותיהן דרך טרקסמון כדי לחייבן במעשר, דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות חצרות וקרפיפות כדי לפטרן מן המעשר.

משמע מדברי הגמרא שדורות הראשונים לא זו בלבד שלא חזרו לפטור עצמם מן המעשר אלא אדרבה חזרו היאך להתחייב בו, כי אם כל מעלתם במה שלא חזרו להפטר אין ההפרש ביניהם גדול כל כך, אלא ודאי אף בעת שבקשו לאכול מפירותיהם דרך עראי קודם שנכנסו לבית ומצד הדין פטורין מן המעשר, הכניסו פירותיהם לבית דרך טרקסמון כדי להתחייב במעשר, כי היה כל חפצם ותשוקתם לעשות נחת רוח להשם יתברך בקיום מצוותיו ולהמשיך על ידי זה

אמונה פשוטה אחר כל ההשגות

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום (יה, א).

איתא באוהב ישראל בשם הרה"ק ר"מ מפשעווארסק שאף שזכה אברהם להשראת השכינה אחר שנימול, אחז בעצמו שאינו אלא בזכות ממרא שנגלה לו בחלקו מפני שהוא צדיק, אבל הוא עצמו יושב פתח האוהל ולא נכנס עדיין אל הקדושה.

בדרך זו יש לפרש על פי מאמר מרן הבעש"ט הק' 'נאך מיין אלע השגות בין איך א נאר אין גלייב' [אחר כל ההשגות הגדולות שהשגתי מאמין אני באמונה פשוטה], על כן אף אחר שזכה אברהם אבינו להשגה עצומה בגילוי כבודו יתברך עלי, אחז עצמו יושב פתח האהל באמונה פשוטה בהשם יתברך.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תשע"ט - רעוא דרעוין, טבריה

לכן בעת ששלח את אליעזר לחפש אורחים ולא מצא אמר לא מהימנא לך היינו דאמרי תמן לית הימנותא בעבדי, כלומר מחמת שלא זכה לבהירות האמונה כדרגת אברהם אבינו אינו משיג מה גדולה מעלת עשיית נחת רוח להשם יתברך בקיום רצונו, ולכך אין לבו משתוקק לעשות רצון קונו אף בעת שפטור מחמת שאין בנמצא אורחים, אבל אברהם שלבו בווער באהבת יוצרו אינו מניח לכל הפטורים לבטלו מקיום המצוה. לטעם זה נשלחו המלאכים לאברהם אבינו להיות אורחים אצלו כדי ללמוד ממנו מעלה זו, כי המלאכים יש בהם תשוקה לעשות רצון קונם, כדאיתא בגמרא (שבת פח.) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו, דכתיב (תהלים קג, ט) 'ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו' - ברישא עושי והדר לשמוע, כלומר המלאכים משתוקקים לעשות רצון קונם אף קודם ששומעים הציווי,

ובעת קבלת התורה השיגו ישראל תשוקה זו כדרגת המלאכים. אמנם אברהם אבינו השיג בענין זה דרגה נעלית ממלאכי השרת, כי המלאכים משתוקקים לקבל ציווי מהשם יתברך, אבל אברהם השתוקק וחיזר לקיים המצוה אף בעת שהיה פטור מקיומה, לכך נשלחו המלאכים להיות אורחים אצלו ללמוד ממנו עוצם תשוקתו למצות הבורא. בזה יבואר היאך נשלחו לזכותו בהכנסת אורחים אחר שכבר היתה להם שליחות אחרת ואין מלאך עושה שני שליחות, כי באמת היתה עיקר מצות הבורא עליהם לשליחות האחרת, ורצה השם יתברך שבבואם לאברהם אבינו יראו היאך מחזר לקיים מצות בוראו אף בעת שפטור ממנה, והמה אינם עומדים במעלה זו לקיים מצות הבורא באם אינם מצווים בה.

זרע אברהם משתוקקים למצות בוראם

זהו ביאור דברי הזמר (כל מקדש) דורשי ה' זרע אברהם אוהבו, הדורשים ומחזרים לעשות רצון קונם ואף כאשר אין

מצוה לפנייהם מצפים מתי תבוא לידיהם ויקיימוהו, זרע אברהם שבאהבתו להשם יתברך נשתוקק לקיום מצוותיו, המאחרים לצאת מן השבת אף שכבר יצאה השבת ופטורים ממנה חפצים לנצל עוד גודל הזמן ולזכות לאור ה' הנשפע בשבת קדשו, וממהרים לבוא בכל ימות החול משתוקקים לביאתה בבחינת 'ראי שבת'. ושמהים לשמרו אף שענין השמחה בשבת שייכת יותר בקיום מצות כבוד ועונג, המה שמחים בשמירה ממלאכות שבת ובבוא לידם מעשה שאסור עליהם שמחים להמנע ממנו כי בזאת עושים רצונו, ולערב ערובו שאף באם אין להם צורך לטלטל בחצר עושים עירובי חצרות כדי לזכות במצוה זו וכן בשאר עירובין, כי כל חפצם ותשוקתם לעשות נחת רוח להשם יתברך שאמר ונעשה רצונו. יעזור השם יתברך שנזכה לקיים מצוות ה' ולעסוק בתורתו מתוך השתוקקות ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

וירא תשע"ג, רעוא דרעוין

עקידת יצחק וענינה לדורות

בזה יש לבאר שבעת שהוצרך אברהם אבינו להפיל עצמו לכבשן האש ידע שלא תשרפנו האש בלא שנגזר משמים, על כן לא נתיירא מן האש כמאמר הכתוב (שעיהו מג, ג) 'כי תעבור במים אתך אני כי תלך במו אש לא תכוה' וגו'. אבל בעקידה שהולך לשחוט את בנו יכול לחשוב בדעתו שישחט בנו אף אם לא נגזר כן משמים כיון שנתן ביד בעל בחירה, לכך היה נסיון העקידה גדול יותר מנסיון אור כשדים.

ביותר כנאמר (כב, ט) וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו, וידוע מה דאיתא בדברי משה להרה"ק מדאלינא שאמרו חז"ל (יזמא כח:) קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, כי ברוב קדושתו וזיכוך אבריו נמשכו מעצמם לעשות רצון יוצרם. לכך בעת שבקש ליקח את המאכלת, כיון שבאמת לא היה רצונו יתברך לשחוט את בנו רק להעלותו על גבי המזבח, מייאנה ידו ליקח המאכלת והוצרך לשלוח ידו בכח.

לפי מה שנתבאר היה לו בזה נסיון עצום, כי מקום היה לו לסבור שאם אין ידו הולכת מעצמה ליקח המאכלת, אות הוא שאינו רצונו יתברך, ואם אעפ"כ יכריח עצמו לשחוט את בנו אפשר שעל ידי שהוא בעל בחירה יוכל לשחוט אף שלא נגזר כן משמים, אבל אברהם אבינו עמד בנסיון וביטל דעתו ורצונו לעשות רצון יוצרו בפשטות כאשר נצטוה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וירא תשע"ה, ליל שבת

ביטול למצות ה' אף שנראה כסותר לדבר ה'

איתא במדרש (ב"ר נה, ח) ר' חייא בר יוסי בשם ר' מיאשא ותני לה בשם ר' בניה בשכר שתי בקיעות שבקע אברהם אבינו עצי עולה זכה להבקע הים לפני בני ישראל, שנאמר (כב, ג) 'ויבקע עצי עולה', ונאמר להלן (שמות יד, כא) 'ויבקעו המים'.

יש לבאר דאיתא ברש"י (כב, יב) א"ר אבא אמר לו אברהם אפשר לפניך את שיחתי, אתמול אמרת לי 'כי ביצחק יקרא לך זרע' (כא, יב) וחזרת ואמרת 'קח נא את בנך' (כב, ג), עכשיו אתה אומר לי 'אל תשלח ידך אל הנער' (פס"ד, יב), אמר לו הקב"ה וכו' לא אמרתי לך שחטוהו אלא העלוח אסקתיה אחתיה.

הטעם שלא שאל אברהם להקב"ה מיד בעת שנצטוה 'קח נא את בנך' שהוא סותר לכאורה למאמר 'כי ביצחק יקרא לך זרע', כי הבין בדעתו שכל עצם הנסיון שיבטל עצמו למצות בוראו לילך לשחוט את בנו, אף שממשיך להאמין באמונה שלמה בדבר ה' - 'כי ביצחק יקרא לך זרע' אשר הוא סתירה לכאורה. רק אחר הנסיון בקש להבין מה שנצטוה, ואזי אמר לו הקב"ה שמעולם לא היה סתירה כי לא נצטוה אלא והעלוח.

הדעת ניטלה מאברהם בשעת הנסיון

והאלקים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני (כב, א).

'אלקים' הוא מדת הדין, והוא בחינת צמצום שניטל ממנו הדעת, על דרך זה היה הנסיון של אברהם אבינו. 'יאמר הנני' היינו אפילו באמונה פשוטה אעבוד אותך, הנני במקומי הראשון אפילו כשניטל הדעת ממני, הנני כמו שהייתי - 'איך בין דער זעלבער'.

מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע

תכלית העקידה - התכללות המדות

אחד שאל מכ"ק אדמו"ר [- מוהר"א] נ"ע על מה שכתב באבן עזרא על הפסוק (כב, ח) 'וילכו שניהם יחדיו' - שלא יברח יצחק, והוא תמוה לכאורה איך יעלה על דעת שיצחק יברח ח"ו מלקיים רצון ה'.

והשיב לו אדמו"ר נ"ע מפני שכל ענין העקידה היה בכדי שיהיה התכללות המדות (וזה"ק וירא קי"ח), מדתו של אברהם במדתו של יצחק. וזהו הכוונה של האבן עזרא שירא אברהם פן יברח יצחק מרוב תשוקתו אל המצווה, ויקיים המצוה בעצמו בלי שתוף עמו ולא יהיה התכללות המדות. וזהו 'יאמר לו אבי' (פס"ז, ז) הלא אבי אתה מדת החסד ואיך הפכת מדתך לגבורה לשחוט בנך יחידך מפני רצון ה' שהוא מדריגת גבורה דקדושה, 'ויאמר לו הנני בני', היינו שעתה נעשיתי במדרגת בני דהוא מדת גבורה. ע"כ תוכן דבריו הק', ושפתים ישק.

זכר צדיק (יד)

נסיון העקידה בחיותו ביד בעל בחירה

נתקשו המפרשים (עיי' פנים יפות בפרשתן) מה טעם הפליגה תורה בנסיון העקידה יותר מנסיון אור כשדים שמסר אברהם נפשו על קדושת ה'.

יש לבאר דכתיב ביוסף הצדיק (ל, כב) 'ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור הזה וגו' למען הצילו אותו מידם' וגו', ובוזה"ק (וישב קפה.) הקשו שהרי דרשו חז"ל (שבת כב.) מהכתוב (לו, כד) 'הבור רק אין בו מים', מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, וכיון שהיו בו עקרבים שודאי מזיקין כנפסק בהלכה שמותר להפסיק באמצע תפלת שמונה עשרה מסכנת עקרב, מה הצלה היא להשליכו בו.

אלא שרצה להצילו מבעלי בחירה, כי נחשים ועקרבים אין להם שום כח מצד עצמם כלשון המשנה (ר"ה ג, ח) וכי נחש ממית או מחיה, ויכול יותר בנקל להינצל מהם בדרך נס, אבל אדם שהוא בעל בחירה יכול להזיק אף שלא נגזר משמים שינזק.

כן היה בבוא ישראל לים סוף שמקודם הבטיח להם הקב"ה 'אעלה אתכם אל ארץ טובה וגו' (שמות ג, ז), ובבואם לים 'והנה מצרים נוסע אחריהם' (שמות יד, ט) לא היה נראה שום דרך להינצל. ובא אליהם ציווי ה' 'דבר אל בני ישראל ויסעו' (שם פס"ט, טו), שהוא נראה כסותר לדבר ה' 'להכניסם לארץ כיון שעדיין לא נקרע הים. ובכח אברהם אבינו שביטל עצמו לקיים מצות ה' 'ויבקע עצי עולה' באמונה פשוטה, היה בהם הכח להיכנס בשמחה לתוך הים לקיים מצות ה' בלא לאבד שלמות האמונה בדבר ה' 'להביאם אל ארץ טובה. ובכח ביטול זה זכו 'ויבקעו המים' ונגלה להם שמעולם לא היה סתירה, כדאיתא בחז"ל ('ב"ר ה, ה) שמתחלת הבריאה התנה הקב"ה עם הים שיבקע לפני ישראל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך רעוא דרעוין, וירא תשע"ה

שלשה ביאורים במהות נסיון העקידה

מעשה וישבו כמה מתלמידי מרן המגיד ממעריטש זי"ע ונשאל בפניהם מהו גודל הנסיון בעקידת יצחק, הלא כל יהודי שהיה הקב"ה מצוה עליו להעלות בנו לעולה ודאי היה מקיים רצונו יתברך.

השיב האחד שכל אשר יש באיש יהודי כח למסור עצמו וכל אשר לו להשם יתברך, הוא רק מכח עמידת אברהם אבינו בנסיונות שעל ידי זה השריש זאת בדורות אחריו, השני השיב שעיקר גדלות עמידת אברהם אבינו בנסיון במה שהשכים בבוקר ונודרו לעשות רצון קונו ולא נתמהמה בקיום המצוה.

השלישי השיב שגדלות הנסיון שבעת שאמר המלאך לאברהם 'אל תשלח ידך אל הנער' (כב, יב) לכאורה היה צריך להיאנח באנחת רוחה על שניצל משחיטת בנו, אבל אברהם היה בטל לגמרי לרצון קונו ולא נתפעל כלל בשמעו דברי המלאך, אלא קיים דבר ה' שלא לשחוט את בנו באותו ביטול שנגש מקודם לשחטו כאשר נצטוה. הרב בעל התניא שמע דבריהם ואמר שכל אחד מהם פירש הנסיון לפי מדרגתו.

היוצא לנו מזה שבעת שיש לאדם לקיים רצונו יתברך יש לו לבטל כל חשבון ונגיעה עצמית עבור קיום מצות הבורא, מקום יש לעזור על הלימוד קודם התפלה בשבת בבוקר, אשר מרן הקדוש מקארלין אמר שהוא גן עדן העליון, ודבריו הקדושים הם ודאי אמת לאמיתה ואינם גוזמא בעלמא. על כן יש לכל אחד להתחזק בענין זה, ואף אם מחמת כל מיני חשבונות קשה לעשות זאת, עלינו לבטל כל החשבונות והרצונות לעשות רצונו יתברך כדי שתהא תפלת השבת כראוי וכנכון.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, היי שרה תש"פ, ליל שבת

קיום רצון הבורא למעלה ממניעות החומר

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וגו' (ח, ב-א).

ברש"י הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים הביא המלאכים עליו בדמות אנשים.

יש לבאר הלא גלוי וידוע לפני השם יתברך שיצטער אברהם שאין אורחים באים, א"כ לאיזה טעם הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ואח"כ שלח אליו מלאכים.

איתא בגמרא (שבת פח): בשעה שעלה משה למרום לקבל תורה אמרו מלאכי השרת מה לילוד אשה בינינו, מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של משה כקלסתר פניו של אברהם אבינו ואמר להם אי אתם מתביישים ממנו שירדתם לתוך ביתו ואכלתם אצלו.

הביאור שטענו המלאכים כיון שהתורה ללא גבול ומדה אי אפשר ליתנה לילוד אשה המוגבל מלקיימה מחמת גופו החומרי כגון במקום צער וחולי, ואף אם יתאמץ לקיימה מתוך חוליו הלא במצוה שנפטרה ממנה מחמת צער כגון ישיבת סוכה, אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות ב, ט) כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט.

אמנם איתא בספח"ק שזה אינו אלא במרגיש צער בקיומה, אבל אם משתוקק למצות ה' ובעת קיומה שש ושמש עד שאין שם לבו לצערו אינו נקרא הדיוט. כדרך הצדיקים שהיו יושבים בסוכה אף בעת שניתן מטר ארצה (עיין משמרת שלום מ, א) בגודל האבתם ליצורם בבחינת 'ונהרות לא ישטפוה' (שה"ש ח, ז).

כן היה אצל אברהם אבינו שהיה פטור ממצות הכנסת אורחים בהיותו חולה ביום שלישי למיתו, ועוד שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה א"כ ודאי פטור, אבל הוא לא שם לבו לצערו ומניעת החומר ויצא לחפש אורחים, כי ברוב תשוקתו לעשות רצון קונו נתעלה מעל מניעות אלו.

זה אשר השיב הקב"ה כביכול למלאכים על טענתם שאין התורה יכולה להינתן לבני אדם המוגבלים בקיומה מתחת החומר, כי הצדיקים נתעלים למצב שנתבטל החומר ואינו מונע מקיים התורה. לכן דייקא הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ושלח מלאכים לאברהם אבינו לראות עבודתו למעלה ממניעות החומר, שבזה תהא תשובה לדבריהם בבוא מרע"ה לקבל התורה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תשע"ז - ליל שבת והוא יושב פתח האהל כחום היום (ח, א).

לכאורה לישנא דווקא הוא לומר והוא יושב פתח האוהל כחום היום, ומהו כחום - שמשמעותו שיש דמיון בין ישיבת אברהם אבינו ע"ה בפתח האהל לחום היום.

ונראה לבאר עפ"י דברי חז"ל (יומא כג.) הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמוחין ביסורים, עליהן הכתוב אומר (שופטים ה, לא) 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'.

ויש להבין מה טעם הנעלב השותק ושמש ביסורין נמשל לצאת השמש בגבורתו, והיכן מצאנו שיציאת החמה מנרתיקה להאיר לארץ ולדרים עליה כרוכה בעלבון או ביסורים.

ובסנהדרין (ק.) אמר רבא מאי דכתיב (חבקוק ג, יא) 'שמש ירח עמד זבולה לאור חצין יהלכו', מלמד שעלו שמש וירח לזבול אמרו לפניו רבש"ע אם אתה עושה דין לכן עמרם נצא ואם לאו לא נצא, עד שזרק בהם חצים. אמר להן בכבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם, והאידיא לא נפקי עד דמחו להו. הרי שהשמש אינה חפצה לצאת ולהאיר על הארץ עקב היות עובדי אלילים המשתחוים לשמש ולירח, ואינה יוצאת עד שזורק בה הקב"ה חצים.

ובתנא דבי אליהו (רבא, ב) איתא 'הוא כחתן יוצא מחופתו' (תהלים ט, י) מה חתן זה נכנס בטרהה ויוצא בטומאה, כך גלגל חמה יוצא בטרהה ונכנס בטומאה. ואינו רוצה לצאת למחרתו עד שמוזקין בו חצים ואומרים לו וכי לרצונך אתה יוצא, לכך נאמר 'הוא כחתן יוצא מחופתו'.

זהו דמיון הנעלבין ואינן עולבין השמחים ביסורים ומקיימים רצון השי"ת בשמחה בכל המצבים ליציאת השמש אשר אף היא כרוכה ביסורים, ולמרות זאת עושה החמה באימה רצון קונה.

יתכן שזה הכוונה בלשון הכתוב 'הוא יושב פתח האוהל כחום היום', כי אברהם אבינו ע"ה אף שודאי אנוס היה במצות הכנסת אורחים לרוב יסוריו ומה גם שעוברי אורח לא היו מצויים ברחוב, בכל זאת התגבר ושש לעשות רצון קונו, כחמה זו אשר אף היא מתגברת על עצמה לעשות רצון קונה.

בדרך דרוש יתכן לפרש בזה הכתוב הנ"ל 'הוא כחתן יוצא מחופתו' - היינו השמש היוצאה להאיר נגד רצונה דומה הוא לאברהם אבינו ע"ה שהיה באותה העת חתן דמים למולות והתגבר במסירות נפש לקיום המצוות, 'ישש כגבור לרוץ אורח' - היינו שהתגבר ורץ בעצמו לחפש אורחים לקיים בהם מצות הכנסת אורחים.

מורינו הגר"מ ארליך זצ"ל (מ"ם - כ"ה)

לימוד התורה הוא מזון הרוחני

וסעדו לבכם (ח, ה).

פירש"י בתורה בנביאים ובכתובים מצינו דפיתא סעדתא דליבא.

היינו במה סועדים את הלב, בלימוד התורה הנביאים והכתובים.

מרן אדמו"ר הזקן ז"ע מתוך מחברת הקודש שכתב מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ע ממה ששמע בעצמו מפיו הקדוש

'שבת פריה פון 5 ביז 9 אזייער, איז אונזער שוהל א ריכטיגער בילד ווי אונזערע בתי מדרשים האבען אויסגעקוקט אין אונזער אלטער היים אין אמאליגע צייטען.

פעילע לייטע וואס טרינקען אב זייער טהעע פערבלייען אין שוהל עפעס צו צווייטען.

אזוי ווי אדמו"ר הזקן מקאידענאו האט געזאגט אויף דעם פסוק 'וסעדו לבכם' מאכט רש"י: 'בתורה בנביאים ובכתובים'. און עס בלייען טאקע א סך אידען אין שוהל צו לערנען אדער זאגן תהלים'.

[המבקר בשטיבל שלנו בבוקר יום השבת מהשעה 5 עד השעה 9, ראה תמונה אמיתית איך שהיו נראים בתי מדרשנו בשנים קדמוניות. יהודים רבים מגיעים לשתות תה, ונשארים 'לטעום' משהו - ללמוד או לומר תהלים כמאמר מרן אדמו"ר הזקן ז"ע עה"פ 'וסעדו לבכם' בתורה בנביאים ובכתובים - שזהו המזון האמיתי לסעוד בו את הלב...]

מתוך קונטרס 'שיר מזמור הנוכת הבית' לתהברה בית אהרן הפיידים דקאידענאו, ניו יארק - אדר ב' תרע"ט

התנוצצות נשמת אליהו בביאת המלאכים

איתא מהגה"ק החידושי הרי"מ הטעם שהלך המלאך להציל את לוט דוקא אחר שהיה אצל אברהם, כי טעם הצלת לוט כדאיתא בחז"ל (ב"ק לח.) שתי פרידות טובות יש לי ממנו, שיצאו ממנו עמונים ומואבים שמהם באו רות המואביה ונעמה העמונית. ובגמרא (יבמות עז.) איתא שנחלקו חכמים לגבי רות המואביה אם היא בכלל האיסור 'לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' (דברים כג, ד), ונפסק שהותר לה לבוא בקהל כי דרשינן 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית'.

ובגמרא שם איתא הטעם שאין הנשים בכלל האיסור כי טעם האיסור כדכתיב (דברים כג, ה) 'על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים', דרכו של איש לקדם ואין דרכה של אשה לקדם, והא דאין דרכה של אשה לקדם לפינן מהכתוב (ח, ט) 'ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באה'. לכן רק אחר שהיו המלאכים אצל אברהם ואמר להם 'הנה באה' ונפסקה הלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, אזי היה המלאך יכול לילך להציל את לוט בשביל רות ונעמה שיצאו ממנו, עכדה"ק.

הנה ידוע בשם הרה"ק ר"ש מבעלזא ז"ע שכאשר בא אליהו הנביא בברית מילה כן בא בקריאת שם לבת, רמז לזה בכתוב (ט, ב) וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ר"ת אליהו. לפי דברי החידושי הרי"מ יש לומר שאף בכאן אצל המלאכים היתה התנוצצות נשמת אליהו, כי במה שאמר אברהם 'הנה באה' נפתח הפתח להצלת לוט בעבור שיצאה ממנו רות וממנה דוד המלך וממנו נשמת משיח, ואליהו הוא מבשר הגאולה כדכתיב (מלאכי ג, כג) 'הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' וגו', ובספח"ק (עי' מאור עינים יוצא עה"פ 'וישא יעקב') איתא שאליהו הוא איש פקיד על כל בשורות טובות וכל אדם המבשר טוב נתנוצץ בו נשמת אליהו.

לכך בעת שאמר אברהם הנה באה וזוה נעשתה הכנה ונתבשרו על הגאולה על ידי משיח בן דוד נתנוצץ נשמת אליהו, רמז לזה בכתוב 'ויאמר הנה באה ויאמר' וגו', סוף תיבת 'באה' ותחלת תיבת 'ויאמר' אותיות אליהו, כן נזכה לבשורת אליהו על הגאולה במהרה בימינו.

וירא תשע"ח - קידו"ר להולדת הבת אצל הרה"ק חנוך העניך שליט"א והרב משה פרידמן הי"ו

משעולי אור

טיול במשעולי פרד"ס התורה במשנת גדולי הדורות

האם האכיל אברהם אבינו את המלאכים מאכלות אסורות?
מדוע לא נלמד היתר אכילת חלב בהמה מסעודת המלאכים?

מדוע לא נלמד היתר חלב מסעודת המלאכים

הגמרא בבכורות (ה) מביאה מספר פסוקים להיתר אכילת חלב בהמה טהורה. ומחמת שני טעמים היה ה"א לאסור; א. דם נעכר ונעשה חלב א"כ בעי ילפותא מיוחדת שחלב לאו בכלל דם האסור הוא. ב. כיון דהוי דבר היוצא מן החי הוא הווא אמינא דאסורה היא ככל אבר מן החי.

בשיטמ"ק (על הגליון) הקשה אמאי לא ילפי' מהא דהאכיל אברהם אבינו את המלאכים חלב ובוודאי לא האכילם איסור דקיים אברהם אבינו את כל התורה עד שלא ניתנה [וכן הקשה הפלתי סי' פ"א סק"ז], ומתוך בשם רבינו יחיאל מפר"ש שהיה סבור שהם בני נח ולא נאסרו, ומייתי ראייה ממדרש שוח"ט (תהילים ח) שכשבקשו המלאכים לקבל התורה אמר להם 'אתם אכלתם בשר בחלב כדכתיב ויקח חמאה וחלב', הרי לנו דהאכיל אברהם אבינו את המלאכים איסור ולא חשש כי בני נח הם.

הקשה המהרי"ט אלגאזי [פ"א אות ב' ס"ק ז' במהדורת עוז והדר החדשה] דתירוצו של רבינו יחיאל מפר"ש ניהא היא רק אם נאמר דחידוש היתר חלב בהמה טהורה היא משום איסור דם אזי בני נח אכן לא מוזהרים על דם ואין להביא ראייה מאברהם, אך אם החידוש היא שאין אסור משום אבר מן החי, שפיר הוה מצי למילף מאברהם אבינו שכן אף אם חשב שבני נח הם, מכל מקום אבר מן החי אסור להם ואפ"ה האכילם חלב ולא יתכן שעבר על 'לפני עור', והאריך שם המהריט"א בעומק הסוגיא ע"ש.

אך האמת תורה דרכה דלכאורה יש לתמוה על כל הני רבוותא. הלא בחז"ל מפורש דנתן להם אברהם אבינו בשר בחלב גם יחד ואכלו והלשון מפורש בפסיקתא ובמדרש תהילים 'אתם אכלתם בשר בחלב' הרי להדיא דלא חשש אברהם אבינו לאורחים אלו כלל וודאי ס"ל דבני נח הם וקושיית השיטמ"ק אינה.

מחלוקת הפוסקים בנדר לפני עור בגוי

פסק הרמב"ם והביאו הטור (י"ד סימן ס"ב) שאבר מן החי נוהג רק בבהמה חיה ועוף הטהורים ולא בטמאים, והקשה הב"י לאיזה צורך כתבוהו הפוסקים הלא לנו אסור לאכלם מכל מקום. והב"ח תירץ יסוד מחודש דנפק"מ לאיסור לפני עור לא תתן מכשול, דאבר מן החי של בהמה טהורה אסור לישראל להושיט לעכו"ם אבל אבר מן החי של בהמה טמאה מותר לכתחילה לתת לעכו"ם, והוסיף ע"ז בהגהות פרישה

שמחו בה' וגילו צדיקים

כרגיש גיל חודוה ובהדרת כבוד נשטר ברכת מול טוב קדם

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה הגדולה השרויה במעון הקודש

בהולדת הנכדה שתחי' בת לבנו הרה"צ ר' ישראל שלום שליט"א

ה"ד שיזכה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לראות רוב נחת אצל כל יוצ"ח

ואך טוב חסד ירדפוהו כל הימים

מאחלים מעומקא דליבא

קהל עדת חסידי קוירינוב

דליכא למימר דאבר מן החי של בהמה טמאה אסור לגוי דמי איכא מידי דלישראל שרי ולגוי אסור.

אבל גדולי האחרונים ובראשם הש"ך הקשו עליהם דגמרא מפורשת היא (חולין קב.) וכן פסקו כל הראשונים [בראשם הרמב"ם וספר יראים הרשב"א והרא"ה] דבן נח מוזהר על אבר מן החי לטמאים גם, וצ"ע טובא על הב"ח והגה' דרישה.

ומוהרא"ש קאידינאווער בספרו 'אמונת שמואל' כתב לחדש דכוונת הב"ח היא דדבר שאינו אסור על עצמו מותר לו לתת לאחרים ואינו עובר על לפני עור ועל כן הזכירו הרמב"ם והטור דינא דאבר מן החי בטמא משום דנפק"מ שאין עוברים על לפני עור בספיה לגוי, אך הפר"ח חולק עליו מכל וכל וס"ל דעוברים לפני עור אף על דבר שהוא עצמו מותר.

אברהם אבינו ביטל החלב בבשר

מכאן יש לבאר את קושיית השיטמ"ק. עפ"י דברי הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות בהקדמה לשו"ת בית אפרים חלק י"ד על קושיית השיטמ"ק דאברהם אבינו ערב החלב והחמאה ברוב בשר כך שמצד אבר מן החי היה בטל ברוב ואין להביא ראייה מכאן שחלב איננה אבר מן החי, ומוכיח זאת מתוך הפסוקים שפסוק אחד אומר 'ואל הבקר רץ אברהם' ולהלן בפסוק הבא שוב כתוב 'ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה' וייתור פסוקים הוא ע"ש באורך ותמצא נחת.

החלב היה מבהמה טמאה

אולי יש להוסיף על דבריו שאברהם אבינו עירב הבשר בחלב היות שס"ל כדעת הב"ח והאמונת שמואל, על כן חלב נתן לאורחים מבהמה טמאה שאינו עובר על לפני עור מפני שלישראל מותר הוא, והחמאה שמבואר בפוסקים (י"ד קט"ו) שאי אפשר לעשותו מבהמה טמאה ביטל ברוב ובשר בחלב מותר לגוי כך שניצל מאיסור לפני עור מצד אבר מן החי, ואין להביא ראייה לחלב שמותר.

ובזה נחלקו השיטמ"ק ור' יחיאל מפריז. דהשיטמ"ק ס"ל כהש"ך והפר"ח דאע"ג דהוי חלב טמא דמצד אבר מן החי מותר לישראל מכל מקום אם חלב אסור משום אבר מן החי אזי אסור לתת לגוי כיוון שאסור עליו, אך ר"י מפריז ס"ל כהאמונת שמואל דאפילו שאסור לגוי מכל מקום מותר לישראל לתנו לו, ולא קשה קושיית המהרי"ט אלגאזי על הר"י מפריז דאם היה אבר מן החי היה אסור דלד' הר"י מפריז"ש אפילו משום אבר מן החי מותר לבן נח וכמבואר.

מכאן מיושב כמין חומר מדוע נתן אברהם אבינו בשר בחלב למלאכים, ואין להביא ראייה שחלב מותר ואין בה משום אבר מן החי כ"ז הוא על דרך הדרוש ולולי דברי הראשונים והאחרונים.

הגליון נדבתי

הרב שלמה לנדאו הי"ו

לרגל שמחת לבו בהולדת בתו הבכורה למו"ט

יוכה לראות ממנה רוב נחת כל הימים

ברכת מול טוב מיוחדת לוקנו החשוב הרה"ח שלום לנדאו שליט"א

ולאכיו הרב חנך לנדאו הי"ו

הבהמות נבראו בספר יצירה

המלבי"ם בספרו התורה והמצוה כתב שבהמותיו של אברהם אבינו היו על ידי ספר יצירה ובשר זה לא נאסר משום בשר בחלב ולא משום אבר מן החי, על כן אין להביא ראייה להיתר חלב משום אבר מן החי.

ופלא הוא שכיוון הגאון המלבי"ם לדבריהם של מצוקי ארץ אשר היו דורות לפניו. ה"ה הגאון בעל עמודיה שבעה שהביא את דברי הקדוש רבי אברהם אזולאי בספרו חסד לאברהם (מעין ה' אות נ"א). שבשעה שהלך אברהם אבינו עם ישמעאל לקחת שלשה פרים מעדרו ירד המלאך רפאל ונדמה לו כפר - רפאל אותיות פ"ר א"ל, היינו פר חשוב, ולאחר שנטל ב' פרים ונתן ביד הנער ההולכי, היה משתדל להביא עוד פר, והוא היה המלאך רפאל שנדמה לו כפר וכשבא אברהם ליתלו ברח ממנו עד שהגיע לפתח מערת המכפלה ונפתח פתח המערה וכ"ז בשליחותו של מקום.

ובכדי שלא יעבור זמן סעודה ברא אברהם אבינו פר על ידי ספר יצירה ונתן לפניו, ומדייק מדכתיב ואת בן הבקר אשר עשה, היינו עשה ממש. עד כאן תורף דבריו הק'. ועל פי זה כתב העמודיה שבעה' כי בהמה זו אין עליה לא איסור בשר בחלב ולא אבר מן החי כי אין לה דין בשר ודם כלל, ולא היה צריך למליחה וכדברי המלבי"ם.

מכתב מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

להתכנסות תלמידי ישיה"ק בשבת פרשת וירא

בעזרת השם יתברך

ערב שבת קודש לסדר 'וירא אליו ה' התש"ע.

כאן נוי יארק יצ"ו

כבוד אהובי וחביבי תלמידי ישיבתנו הקדושה המתכנסים ומתאחדים בקדושת השבת המתאחדת בתורתו הק' ובעמו ישראל עם סגולתו, בראשות הגאונים החסידים ראשי ישיבתנו שליט"א, ה' עליכם יראה ונועם שבת עליכם יושפע במדה טובה.

וסימנא טבא להתכנסות בשבת 'וירא אליו ה' וגו' והוא יושב פתח האוהל, דכל איש ישראל המתבונן בעצמו שהוא יושב פתח השער לה' ומבקש להכנס בזה השער, שערי תורה, שערי תפילה, שערי דביקות באלוקים חיים וברצון אמיתי והתגברות וסילוק כל המחיצות אשר נדמים כחוצצים בפני השער, זוכה להכנס בית ה'. וזוכה לוירא אליו ה' באור פניך תבהיקם, וכדאייתא במד"ר 'ואחר עורי נקפו זאת' (איוב יט, כו). וכמבואר בסה"ק דאחר סילוק ערלת הלב מתגלה נקודת הקב"ה בלב האדם.

אשריכם שזיכתם לכינוס לצדיקים בהתחברות הלבבות יחדיו, לנצל כל רגע ורגע מקדושת השבת להתעלות בתפלה ובתורה ובשירות ותשבחות לבכם וגם בשרכם ירננו לא-ל חי.

וכה יתן השי"ת שיתמשך מקדושת שבת זו נועם העבודה ואור התורה - 'וסעודו לבכם אחר תעבורו' כמאמר הס"ק מלעכוויטש זי"ע שהסעד והחיוזוק שיהי בנשמתכם ישאר גם - אחר תעבורו - גם אחר השב"ק להמשיך ביתר שאת בהתמדת ויגיעת התהו"ק בשמחה ובטוב לבב.

כ"ד אוהבכם המעתיר ומצפה להצלחתכם

(-)